

6.4.1.A. Curgere netaționară cu suprafață liberă	1
1. Model matematic	1
2. Date necesare	3
3. Succesiunea prelucrărilor	3
3.1. Calculul parametrilor acviferului	3
3.1.1. Calculul funcției $erfc(\lambda)$	3
3.1.2. Calculul argumentului λ	3
3.1.3. Calculul coeficientului de difuzivitate hidraulică	4
3.1.4. Calculul transmisivității acviferului	4
3.1.5. Calculul grosimii medii a acviferului	4
3.1.6. Calculul conductivității hidraulice	4
3.2. Prognoza evoluției sarcinii piezometrice	4
3.2.1. Calculul componente netaționare a sarcinii piezometrice	5
3.2.2. Calculul componente staționare a sarcinii piezometrice	5
3.2.3. Calculul sarcinii piezometrice totale	5
3.2.4. Reprezentarea grafică a variației sarcinii piezometrice	5

6.4.1.A. Curgere netaționară cu suprafață liberă

Modelul curgerii netaționare a curgerii cu suprafață liberă, permite:

- estimarea parametrilor acviferului cu nivel liber
- prognoza evoluției sarcinii piezometrice datorată unei perturbări locale produse pe una din frontierele acviferului.

1. Model matematic

Ecuția curgerii în **regim netaționar** pentru un acvifer cu suprafață liberă omogen și izotrop, pentru soluționare analitică, impune o serie de simplificări care conduc la **schematizarea spațială și parametrică**:

- curgere **unidimensională**: curgerea este identică în plane verticale și paralele, adică sarcina piezometrică nu variază decât în funcție de x

$$a \cdot \frac{\partial^2 h}{\partial x^2} + \frac{w}{S} \pm \frac{\varepsilon}{S} = \frac{\partial h}{\partial t}$$

- curgere **conservativă**: acviferul cu nivel liber:

- nu este alimentat prin infiltrații : $w = 0$

- nu este alimentat prin drenanță: $\varepsilon = 0$

$$\frac{\partial h}{\partial t} = a \cdot \frac{\partial^2 h}{\partial x^2}$$

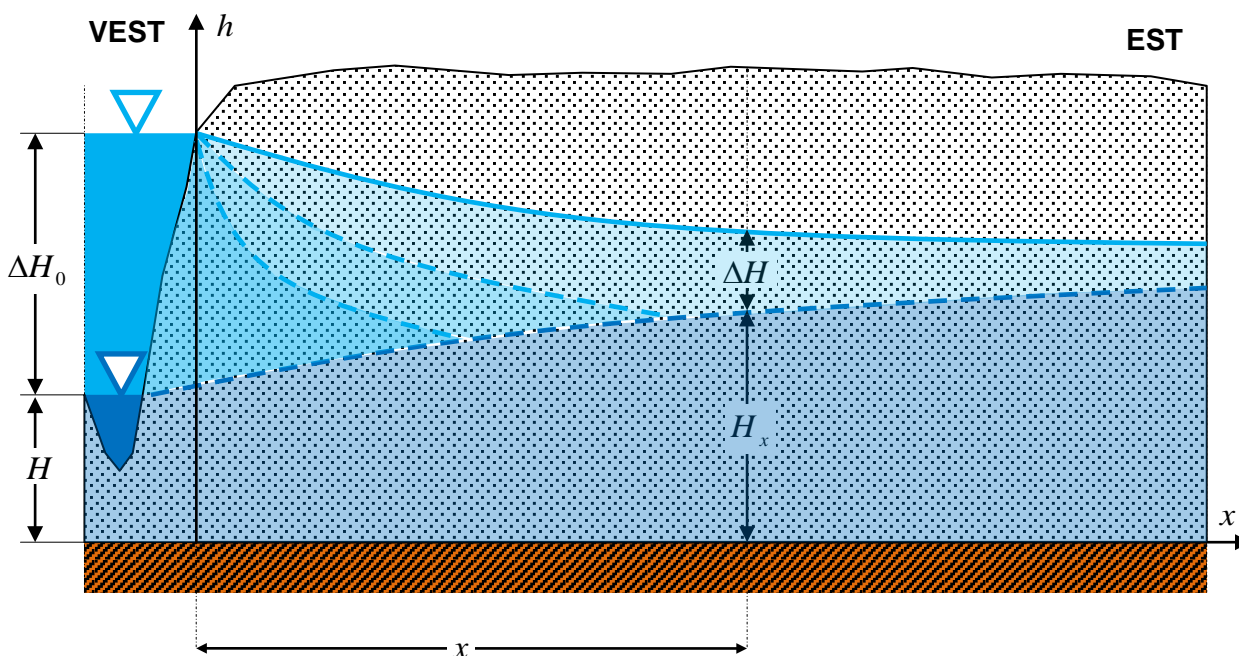
- condițiile pe frontiere pentru integrarea ecuației curgerii **nestaționare, unidimensionale și conservative (Fig.3)**:

- **VEST**: sarcină piezometrică variabilă (nivelul apei din râu/lac/canal)

$$\Delta H(0,t) = \Delta H_0$$

- **EST**: sarcină piezometrică practic constantă:

$$\frac{\partial(\Delta H(x,t))}{\partial x} = 0 \quad \text{pentru } (x \rightarrow \infty \text{ și } t = t)$$

Fig.3. Condițiile pe contur pentru curgerea unidimensională nestaționară și conservativă în acviferul cu nivel liber

Pentru aceste simplificări, **soluția** ecuației **curgerii unidimensionale, nestaționare pentru un acvifer cu nivel liber** din lunca unui râu (**Fig.3**) este:

$$\Delta H(x,t) = \Delta H_0 \cdot \text{erfc}(\lambda)$$

în care

ΔH_0 -modificarea sarcinii piezometrice pe contur

$\text{erfc}(\lambda)$ -complementara funcției $\text{erf}(\lambda)$:

$$\text{erfc}(\lambda) = 1 - \frac{2}{\sqrt{\pi}} \cdot \int_0^\lambda e^{-\lambda^2} d\lambda$$

$$\text{cu } \lambda = \frac{x}{2 \cdot \sqrt{a \cdot t}} \text{ și } h_m = \frac{(H + \Delta H_0) + (H_x + \Delta H)}{2}$$

2. Date necesare

Datele necesare evaluării parametrilor acviferului și prognozei evoluției sarcinii piezometrice se obțin pe baza unui program de monitorizare în care se măsoară (**Fig.3**):

- H - sarcina piezometrică în acviferul freatic:
  - în momentul inițial t_0
  - pe frontiera vestică $x = 0$
- H_x - sarcina piezometrică a acviferului freatic:
  - în momentul inițial t_0
  - distanța x
- ΔH_0 - variația bruscă a sarcinii piezometrice pe frontiera vestică:
- $\Delta H(x, t)$ - variația sarcinii piezometrice:
  - înregistrată în momentul : t
  - la distanța x
- n_e - porozitatea eficace a acviferului (determinată în laborator pe probe recoltate din carotele preluate de la forajele executate pentru monitorizarea variației nivelului piezometric).

3. Succesiunea prelucrărilor

3.1. Calculul parametrilor acviferului

3.1.1. Calculul funcției $erfc(\lambda)$

Se utilizează ecuația modelului, $\Delta H(x, t) = \Delta H_0 \cdot erfc(\lambda)$ din care rezultă:

$$erfc(\lambda) = \frac{\Delta H(x, t)}{\Delta H_0}$$

3.1.2. Calculul argumentului λ

Pentru calculul argumentului funcției $erfc(\lambda)$ se utilizează tabelele funcției (<http://www.ahgr.ro/media/159272/comperfnfnc.pdf>) sau funcția excel:

$$\text{Inverfc}(p) = -\text{NormsInv}(p/2)/\text{Sqrt}(2)$$

Nota. Pentru argumentul funcției $erf(\lambda)$ se poate utiliza în excel formula:

$$\text{Inverf}(p) = \text{Sqrt}(\text{GammaInv}(p, 0.5, 1))$$

3.1.3. Calculul coeficientului de difuzivitate hidraulică

Se utilizează expresia argumentului funcției $erfc(\lambda)$:

$$\lambda = \frac{x}{2 \cdot \sqrt{a \cdot t}} \text{ din care rezultă } a = \frac{x^2}{4 \cdot \lambda^2 \cdot t} \quad (x = 30m; t = 3zile)$$

3.1.4. Calculul transmisivității acviferului

Se utilizează relația dintre transmisivitate (T), coeficientul de difuzivitate hidraulică (a) și coeficientul de înmagazinare (n_e - porozitatea eficace, în cazul acviferului sub cu nivel liber):

$$T = a \cdot n_e$$

3.1.5. Calculul grosimii medii a acviferului

Se utilizează relația:

$$h_m = \frac{(H + \Delta H_0) + (H_x + \Delta H)}{2}$$

3.1.6. Calculul conductivității hidraulice

Se utilizează relația dintre transmisivitate și conductivitatea hidraulică:

$$T = K \cdot h_m$$

3.2. Prognoza evoluției sarcinii piezometrice

Prognoza evoluției sarcinii piezometrice se face pentru a evalua efectul modificării sarcinii piezometrice pe frontiera de VEST a acviferului (**Fig.1**).

Efectul creșterii bruște a sarcinii piezometrice pe frontiera de VEST cu valoarea ΔH_0 a produs o sarcină piezometrică totală:

$$H_{Total\_VEST} = H + \Delta H_0 = 28.86m$$

După 3 zile, la 30m de frontiera de VEST, datorită transmiterii efectului acestei ridicări bruște, sarcina piezometrică totală este:

$$H_{Total}(30,3) = H_{30} + \Delta H(30,3) = 21,00m$$

Pe baza acestor date de monitorizare și utilizând **coeficientului de difuzivitate hidraulică** calculat ($a = 1,06 \cdot 10^{-3} \frac{m^2}{s}$) se va prognoza variația sarcinii piezometrice pe distanța

$x = 100m$ la momentul $t = 10zile$ de la modificarea sarcinii piezometrice pe frontiera de VEST.

Variația sarcinii piezometrice are două componente:

- Componenta **nestaționară** care va fi calculată utilizând modelul:

$$\Delta H(x, t) = \Delta H_0 \cdot erfc(\lambda)$$

- Componenta **staționară** care va fi calculată utilizând modelul:

$$H(x) = \sqrt{H^2 + \frac{H_{30}^2 - H^2}{30} \cdot x}$$

3.2.1. Calculul componentei netaționare a sarcinii piezometrice

Se utilizează formula:

$$\Delta H(x, t) = \Delta H_0 \cdot \operatorname{erfc}(\lambda)$$

și pentru $a = 1,06 \cdot 10^{-3} \frac{m^2}{s}$, $x = 0, 20, 30, 40, 50, 70, 90, 100$ m și $t = 10$ zile se calculează:

- $\lambda(x, a, t)$
- $\Delta H(x, t)$

3.2.2. Calculul componentei staționare a sarcinii piezometrice

Se utilizează formula:

$$H(x) = \sqrt{H^2 + \frac{H_{30}^2 - H^2}{30} \cdot x}$$
 pentru $x = 0, 20, 30, 40, 50, 70, 90, 100$ m

3.2.3. Calculul sarcinii piezometrice totale

Se însumează cele două componente rezultând sarcina piezometrică totală ($H_{Total}(x, t)$):

$$H_{Total}(x, t) = H(x) + \Delta H(x, t)$$

3.2.4. Reprezentarea grafică a variației sarcinii piezometrice

Se reprezintă grafic:

- Variația componentei staționare a sarcinii piezometrice: $H(x)$
- Variația sarcinii piezometrice totale: $H_{Total}(x, t)$
- Poziția piezometrului în care s-a măsurat $H_{Total}(30, 3) = H_{30} + \Delta H(30, 3) = 21,00m$ la 3 zile după modificarea sarcinii piezometrice pe frontiera VEST.

NOTA. Pentru ilustrarea sugestivă a regimului netaționar al curgerii este recomandat să se calculeze variația sarcinii piezometrice pentru diverse valori ale lui $t \in [1, 100]$ zile. Acest calcul se poate face imediat utilizând **fișierul xls anexat**, prin modificarea valorilor lui t din coloana H (H3:H10), fișier în care este rezolvată toată aplicația conform succesiunii prelucrărilor prezentate.

